

Propunere legislativă privind pensiile unor responsabili comunisti (mai 2008)

În cursul anilor 2006-2009, la solicitarea conducerii Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului în România (președinte Marius Oprea, director general Stejărel Olaru, secretar general Lucia Hossu Longin), am colaborat cu acest Institut la elaborarea unor proiecte legislative si pentru redactarea de sesizari penale specifice.

După ce propunerea legislativă pe care am făcut-o în iulie 2006 pentru reducerea pensiilor unor responsabili ai regimului comunist a fost respinsă (a se vedea, tot pe acest website, de asemenea în secțiunea de Documente/ Analize, studii, rapoarte, „Propunere legislativă de reducere a pensiilor unor responsabili comuniști, IICCR, iulie 2006”), în cursul lunii mai 2008 am inițiat Proiectul de lege de mai jos pentru reducerea pensiilor unor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de represiune pe motive politice.

Dacă inițiativa din 2006 nu s-a finalizat din cauza unor amânări și sugestii de amendare (destul de discutabile) a proiectelor IICCR, cea din 2008 a fost respinsă în termeni aproape vehemenți de Secretariatul General al Guvernului Boc, Secretariat condus de Daniela Nicoleta Andreescu (anterior fostă judecătoare și consilieră de stat a președintelui Traian Băsescu). În luna noiembrie 2011, primul ministru Boc a fost silit s-o demită pe Andreescu în urma dezvăluirilor presei privind actele de corupție în care aceasta a fost implicată, constând în principal în atribuirea, pentru copiii săi și fostul soț, de spații comerciale aflate în administrarea Regiei Protocolului de Stat (RA-APPS). Fostul soț, Aurel Teodorescu, a avut calitatea de ofițer de Securitate – împrejurare ce explica și ea înverșunarea cu care secretarul general al Guvernului le lua apărarea ofițerilor Securității.

După proiectul de lege de mai jos poate fi văzută corespondența avută pe marginea acestuia cu „avocata din oficiu” prin care guvernarea Băsescu-Boc le lua apărarea foștilor torționari comuniști.

Poziția înaltului demnitar al guvernării amintite a arătat inclusiv cât de nesincer a fost „anticomunismul” de care președintele Traian Băsescu și partidul său au făcut caz atâția ani în acea perioadă. Nesinceră s-a dovedit și atitudinea intelectualilor suporteri ai fostului președinte, care, în chiar acea perioadă, nu aveau nicio problemă să se ralieze apelurilor „civice” repetate pentru reducerea pensiilor torționarilor comuniști, deși de fiecare dată cel pe care îl susțineau nu întreprindea nimic pentru materializarea unei asemenea măsuri. Respingerea Proiectului a arătat inclusiv lipsa de onestitate intelectuală a celor care au făcut un titlu de glorie din „condamnarea comunismului” de către președintele Băsescu prin „Raportul Tismăneanu”, în care era inclusă și adoptarea unei asemenea legi. Ilustrativă a fost în același sens și lipsa oricărei reacții din partea societății civile și a intelectualilor democrați în momentul în care s-a dovedit că această „condamnare” nu fusese aproape nimic altceva decât un act formal, demagogic și propagandistic.

În legătură inclusiv cu această temă, în aceeași secțiunea a website-ului poate fi văzută analiza „<Decomunizarea> României – fantasma unui sfert de veac”, pe care am realizat-o în prima parte a anului 2015.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind pensiile unor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de repreziune pe motive politice

Parlamentul României adoptă prezenta Lege:

Art. 1

Prezenta lege reglementează sistemul de pensii acordate pentru perioada 1945-1989 unor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de repreziune pe motive politice, prin care s-au comis abuzuri împotriva persoanelor și au fost suprimate sau îngădite drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Art. 2

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

a) activist de partid – membru al Partidului Muncitoresc Român și al Partidului Comunist Român care s-a consacrat exclusiv muncii din această organizație și a avut sarcini precis delimitate și retribuite în cadrul aparatului de partid;

b) organ al securității statului – ofițeri, subofițeri, angajați civili, definiți în baza Legii nr. 164/2001 privind pensiile militare de stat, care au activat în cadrul Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor, indiferent de statutul lor actual;

c) magistrat – judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți, definiți în baza Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Art. 3

(1) Cuantumul pensiilor ofițerilor, subofițerilor și angajaților civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor condamnați definitiv pentru acte de repreziune pe motive politice, prin care au fost comise abuzuri împotriva persoanelor și au fost suprimate sau îngădite drepturi și libertăților fundamentale ale omului se stabilește la nivelul salariului de bază minim brut pe țară.

(2) Stabilirea în acest mod a cuantumului pensiilor se face, începând cu luna următoare celei a hotărârii judecătorești. Hotărârea judecătorească se comunică de către instanța de judecată Casei de Pensii, în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a acesteia.

(3) Sumele rezultate din diferența dintre cuantumul vechi și cel nou al pensiilor se redistribuie pentru creșterea corespunzătoare a cuantumului pensiilor victimelor abuzurilor comise de persoanele condamnate în conformitate cu prevederile alin. (1) sau al soțului supraviețuitor al acestora.

Art. 4

(1) Cuantumul pensiilor ofițerilor, subofițerilor și angajaților civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor din perioada 1945-1989 care au fost declarați lucrători sau colaboratori ai organelor de Securitate, potrivit reglementărilor legale cu privire la accesul la propriul dosar și desconspirarea Securității, se stabilește la nivelul de 1,5 din salariul de bază minim brut pe țară.

(2) Stabilirea în acest mod a cuantumului pensiei se face începând cu luna următoare celei a datei publicării hotărârii judecătorești irevocabile în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. Hotărârea este comunicată Casei de pensii de către Colegiul CNSAS în termen de 30 de zile de la publicare.

(3) Hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele competente și publicate în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, până la adoptarea prezentei legi, vor fi comunicate Casei de pensii în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a acesteia.

Art. 5

(1) Cuantumul pensiilor fostilor activisti ai Partidului Comunist Român și magistraților din perioada 1945-1989, condamnați definitiv pentru acte de represiune pe motive politice prin care au fost comise abuzuri împotriva persoanelor și au fost suprimate sau îngrădite drepturi și libertăți fundamentale ale omului se stabilește la nivelul salariului de bază minim brut pe țară.

(2) Stabilirea în acest mod a cuantumului pensiilor se face, începând cu luna următoare celei a hotărârii judecătorești definitive. Hotărârea judecătorească se comunică de către instanța de judecată Casei de pensii, în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a acesteia.

(3) Sumele rezultate din diferența dintre cuantumul vechi și cel nou al pensiilor se redistribuie pentru creșterea corespunzătoare a cuantumului pensiilor victimelor abuzurilor comise de persoanele condamnate în conformitate cu prevederile alin. (1) sau al soțului supraviețuitor al acestora.

Art. 6

(1) Cuantumul pensiilor fostilor activisti ai Partidului Comunist Român și magistraților, din perioada 1945-1989, care au fost declarați lucrători sau colaboratori ai organelor de Securitate, potrivit reglementărilor legale cu privire la accesul la propriul dosar și desconspirarea Securității, se stabilește la nivelul de 1,5 din salariul de bază minim brut pe țară.

(2) Stabilirea în acest mod a cuantumului pensiei se face în conformitate cu prevederile alin. (2) și (3) ale articolului 4.

Art. 7 Ministerul Economiei și Finanțelor va emite, în termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi norme de aplicare a acesteia.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor articolului 75 și ale articolului 76 alineatul (2) din Constituția României, republicată.

**Presedintele Camerei Deputaților,
Senatului,
Bogdan Olteanu**

**Presedintele
Nicolae Văcăroiu**

INSTITUTUL DE INVESTIGARE A CRIMELOR COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

Domnului președinte MARIUS OPREA

Urmare a adresei dumneavoastră nr.484/16.03.2009, vă restituim anexate, în original, Expunerea de motive și proiectul de **Lege privind pensiile unor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de represiune pe motive politice**, cu următoarele observații:

Aspecte procedurale:

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România este instituție publică cu personalitate juridică, aflată în subordinea Guvernului și în coordonarea primului-ministru. Având în vedere dispozițiile art.I, pct.4 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 17/2009 privind desființarea Cancelariei Primului-Ministru și stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea aparatului de lucru al Guvernului*, prin care s-au adus modificări *Legii nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor*, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România inițiază acte normative prin Secretariatul General al Guvernului, așa încât se impune introducerea acestuia, ca inițiator al proiectului de lege, și eliminarea Cancelariei Primului-ministru, instituție desființată.

De asemenea, având în vedere că proiectul de lege privește reglementarea dreptului la pensie a unor persoane ce și-au desfașurat activitatea ca angajați în calitate de ofițeri, subofițeri sau angajați civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor din perioada 1945-1989, apreciem necesară introducerea, în rândul avizatorilor, atât a Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, cât și a Ministerului Administrației și Internelor, instituții direct interesate.

Totodată, în conformitate cu dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.25/2007 privind stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea aparatului de lucru al Guvernului, așa cum a fost modificată de art.II pct.3 din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2009 privind desființarea Cancelariei Primului-Ministru și stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea aparatului de lucru al Guvernului*. Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România se găsește în coordonarea unui consilier de stat, domnul Cătălin Ovidiu Baba fiind desemnat în acest sens prin Decizia nr.311/2009, motiv pentru care apreciem ca fiind necesară consultarea acestuia în problematica ce se dorește a fi soluționată prin acest proiect de act normativ.

Observații privind fondul reglementării:

Față de intenția inițiatorului de a contribui la recompensarea morală a victimelor regimului totalitar comunist prin eliminarea inechității sociale mai sus menționate și care privește dreptul la pensie, facem precizarea că acesta este un drept câștigat nu ca urmare a felului muncii depuse ci ca urmare a plății contribuției de asigurări sociale.

Prin urmare, orice încercare de diminuare a cuantumului pensiei la care este îndreptățită o persoană pe alte criterii decât cuantumul contribuției la fondul asigurărilor sociale, în baza căreia se stabilește cuantumul pensiei, este neconstituțională prin prisma prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție privind egalitatea în drepturi, potrivit căreia „cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Cu alte cuvinte, prin diminuarea cuantumului pensiei unei persoane pe considerentul felului muncii dat de apartenența sa la sistemul totalitar comunist este de natură să constituie o situație discriminatorie în raport cu alte persoane cu același statut, în sensul că pentru contribuția depusă la care era obligat prin lege, prin prezentul act normativ este obligat la primirea unei pensii echivalente unei contribuții minime.

- Art. 2 din proiect stabilește semnificațiile termenilor ce definesc categoriile de persoane ce intră sub incidența acestei legi prin prisma prevederilor actuale ce le stabilesc statutul și nu a celor din perioada regimului comunist.

- Art. 4 alin. (1) din prezentul proiect de lege este un non-sens - „*cuantumul pensiilor ofițerilor, subofițerilor și angajaților civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor din perioada 1954-1989 care au fost declarați lucrători sau colaboratori ai organelor de Securitate ...*”. Mai mult, ipoteza propusă la acest alineat prin modul în care este formulat se referă la toți angajații Securității, nu doar cei condamnați irevocabil pentru acte de represiune pe motive politice. Având în vedere că o bună parte a activităților Securității aveau ca obiect alte domenii decât poliția politică, o astfel de ipoteză este abuzivă.

De asemenea nu este clar care este instanța de judecată competentă a judeca faptele comise de foștii activiști ai Partidului Comunist Român și ofițerii, subofițerii, angajații civili ai Securității, Ministerului de Interne și Direcției Generale a Penitenciarelor, magistrații din perioada 1945-1989, precum și modalitatea de sesizare a acesteia.

Cu stimă,

SECRETAR GENERAL AL GUVERNULUI,
Daniela Nicoleta ANDREESCU

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Secretariatul General al Guvernului

Doamnei Daniela Nicoleta Andreescu

Secretar general al Guvernului

Cu privire la „obiecțiile pe fond” ale SGG referitoare la proiectul de **Lege privind pensiile unor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de represiune pe motive politice**, pe care IICCR vi l-a înaintat la data de 16 martie 2009, facem următoarele precizări:

1. Proiectul de Lege al IICCR a avut și are ca obiect stabilirea pensiilor unor „responsabili ai regimului comunist implicați în acte de represiune pe motive politice”, în principal ale fostelor cadre militare aparținând Ministerului de Interne (Securitate, Penitenciare etc).

În acest context, este complet inexactă și nesusținută prin indicarea vreunui act normativ afirmația SGG în conformitate cu care dreptul la pensie al acestor persoane „este un drept câștigat nu ca urmare a felului muncii depuse ci ca urmare a plății contribuției de asigurări sociale”.

Contrar acestei afirmații, „dreptul la pensie” al persoanelor vizate era un „drept la pensie militară de stat”, stabilit, „în raport de activitatea și contribuția adusă la întărirea capacității de apărare a patriei” – în conformitate, de exemplu, cu art. 1 alin. (1) din Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat. Așadar, acest drept („câștigat” de foștii agenți ai Poliției politice comuniste, în formularea SGG) era stabilit chiar „ca urmare a felului muncii depuse” – și în raport cu „contribuția adusă la întărirea capacității de apărare a patriei”. Iar ce însemna „contribuția adusă la întărirea capacității de apărare a patriei” de către agenții Poliției politice comuniste au probat indubitabil și cu prisosință cercetările istorice din ultimii douăzeci de ani, inclusiv cele menționate în Raportul Comisiei prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România, pe baza cărora Președintele României a condamnat regimul comunist, în decembrie 2006, ca fiind „ilegitim și criminal”.

Este inexact că dreptul la pensie al acestor persoane a fost „câștigat ca urmare a plății contribuției de asigurări sociale”. Fondurile din care se plăteau – și se plătesc și astăzi – aceste pensii de lux nu au fost constituite din „contribuția de asigurări sociale” ale foștilor agenți ai Poliției politice comuniste, ci s-au plătit și se plătesc din bugetul contribuabilului de rând – „din bugetul statului prin Ministerul Apărării Naționale și Ministerul de Interne” (art. 4 din același Decret al Consiliului de Stat). În aceste condiții, cuantumul pensiei nici nu putea să fie stabilit, așa cum ar fi fost firesc, în funcție de contribuția acestor persoane la fondul de asigurări sociale, ci, redăm din același Decret al Consiliului de Stat (art. 1 alin. 2), „în funcție de numărul anilor serviți în cadrele permanente și retribuția tarifară.”

Reglementări similare în materia „dreptului de pensie” al foștilor agenți ai Poliției politice comuniste sunt și cele anterioare Decretului Consiliului de Stat nr. 214/1977 – a se vedea, de exemplu, Decretul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române nr. 293/1959 privind reglementarea drepturilor de pensie ce se acorda ofiterilor și subofiterilor.

„Pensiile militare de stat”, salarizarea și alte numeroase asemenea „drepturi” acordate agenților Poliției politice comuniste s-au constituit într-un sistem de privilegii profund injust și discriminator în raport cu situația cetățenilor de rând. În consecință, inițiativa IICCR nu constituie un act de „discriminare”, astfel cum SGG susține nejustificat, ci un demers care urmărește să facă echitabil „dreptul la pensie” al foștilor agenți ai poliției

politice comuniste, în raport inclusiv cu responsabilitatea care le revine acestora pentru gravele încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale ale concetățenilor lor.

Din considerentele de mai sus, rezultă că este de asemenea total gratuită și nejustificată critica pe care SGG o aduce inițiativei IICCR, care ar fi „neconstituțională prin prisma prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție privind egalitatea în drepturi, potrivit cărora „cetățenii sunt egali în fata legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

2. Din aceleași considerente, IICCR consideră că inițiativa sa legislativă nu ridică probleme de constituționalitate în raport cu dispozițiile legii fundamentale referitoare la egalitatea în drepturi, fără discriminări, a cetățenilor nici în situația pensiilor acelor responsabili ai regimului comunist implicați în acte de represiune pe motive politice care au contribuit la fondul de asigurări sociale. Avem în vedere, cu titlu de exemplu, situația activiștilor Partidului Comunist Român condamnați irevocabil pentru acte de represiune pe motive politice. Pentru activitatea lor în susținerea unui regim „ilegitim și criminal” și de îngrădire a drepturilor și libertăților cetățenești, aceste persoane au beneficiat de salarii foarte mari (și de pensii în raport cu cuantumul acestora), prin care au fost recompensate în mod profund inechitabil pentru misiunile joshnice pe care le-au îndeplinit. În consecință, inițiativa IICCR nu numai că nu poate fi caracterizată ca fiind discriminatorie în raport cu normele Constituției României, ci vizează să pună ea însăși capăt unei grave discriminări, constând în plata unor pensii privilegiate în raport cu ceilalți cetățeni unor persoane condamnate pentru acte de represiune pe motive politice.

3. Critica adusă art. 4 alin. (1) din proiectul de Lege (un „nonsens” ca formulare, respectiv o „ipoteză abuzivă”) este nepertinentă, total gratuită și de natură să ridice semne de întrebare cu privire la motivația obiecțiilor aduse inițiativei IICCR. Textul proiectului IICCR se conformează definițiilor și terminologiei utilizate de reglementarea specială cu privire la „lucrătorii” și „colaboratorii” Securității – OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității (ca poliție politică, „pentru activități prin care s-au suprimat sau îngrădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”) – a se vedea, de exemplu, art. 2 lit. a și b, reglementare la care proiectul de Lege al IICCR face de altfel trimitere în mod explicit.

4. Nu constituie obiect al reglementării unui act normativ precum cel inițiat de către IICCR stabilirea instanței de judecată competentă să judece plângerile cu privire la actele de represiune pe motive politice săvârșite de către responsabili ai regimului comunist.

7 mai 2009